

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2017/18:24

Fredagen den 23 februari

§ 1 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 22 januari 2018

Åtterrappport från informellt ministermöte den 15–16 februari 2018

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 26 februari 2018

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet för öppnat.

Välkommen, utrikesminister Margot Wallström med medarbetare, till dagens EU-nämndssammanträde! Först på vår gemensamma dagordning har vi åtterrappport från möte i rådet den 22 januari 2018 och åtterrappport från den informella ministermötet den 15 och 16 februari 2018. Finns det något som utrikesministern önskar tillägga?

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! God morgon, alla ledamöter! Vi har skickat en skriftlig rapport från rådsmötet den 22 januari. Som jag berättade inför det mötet ägde det också rum en informell lunch där Palestinas president Mahmoud Abbas var gäst. Där diskuterades förstås situationen i Palestina. Mogherini presenterade också EU:s ståndpunkt. Som ni kommer ihåg föregicks det av en informell frukost med Israels premiärminister Benjamin Netanyahu i december.

I anslutning till rådsmötet på måndag kommer vi än en gång att ha en informell lunch med fokus på fredsprocessen i Mellanöstern. Den här gången har utrikesministrar från en rad länder i regionen bjudits in. Vi har fått information om att det blir utrikesministrarna från Palestina, Marocko, Egypten, Jordanien, Förenade Arabemiraten och Saudiarabien som deltar. Dessutom kommer generalsekreteraren för Arabförbundet, Ahmed Aboul-Gheit, att delta.

Från förra mötet kan jag också berätta att det var en informell frukost med EIB:s chef, Hoyer.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Låt mig också ta upp återrapporten från Gymnichmötet. Det ägde rum förra veckan i Sofia. Jag deltog där. De frågor som vi diskuterade under det mötet var framför allt den allvarliga situationen i Syrien, västra Balkan, mot bakgrund av kommissionens strategi som vi fick presenterad för oss dessförinnan, och Nordkorea. Det var en mycket kort diskussion om Nordkorea. Nordkorea återkommer på dagordningen, troligen i mars. Sedan hölls en diskussion om säkerhet och försvar tillsammans med ministrar också från EU:s kandidatländer.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Det föreligger inga frågor, så då lämnar vi den punkten och går vidare.

Finns det något under punkten Aktuella frågor på rådsdagordningen som utrikesministern önskar ta upp?

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Om nämnden tillåter vill jag nämna en sak som gäller A-punkterna.

Jag vill nämna rådsslutsatserna om EU:s prioriteringar i FN:s MR-fora. Här sker ett sedvanligt skriftligt samråd med EU-nämnden. Texten tar upp EU:s prioriteringar, både tematiskt och geografiskt, vad gäller speciella aspekter av de mänskliga rättigheterna. Det vi har drivit och också fått gehör för gäller till exempel formuleringar om SRHR, att EU ska ta upp frågor om diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet och också att ländersituationer ska belysas när det är befogat.

Jag nämner detta för att dessa förhandlingar fortfarande pågår. Det är framför allt en medlemsstat, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, som försöker avvika från etablerat språkbruk vad gäller migration men också frågor som man kan säga är allmännyhets och redan etablerade positioner från EU:s sida. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi tycker förstås att detta är särskilt allvarligt när det gäller MR. Detta är inte första gången. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det känns olyckligt att ett land ska få diktera hur alla de andra ska ställa sig, trots att de har en annan position.

Jag tror att detta är en fråga som återkommer. Den är ju inte aktuell just nu, men den är viktig. Det vet inte minst Birgitta Ohlsson, som jobbade mycket hårt för hur EU ska ta sig an sådana här situationer. Därför flaggar jag för detta.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Tack för den oroväckande informationen!

Då gör vi ett nytt försök att gå vidare på punkten Aktuella frågor på rådsdagordningen. Finns det något som utrikesministern där önskar tillägga?

Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Som vanligt kommer Mogherini att göra en inledning där hon tar upp aktuella frågor. Det vi vet så här långt är att hon nog kommer att tala om Sahelkonferensen, som äger rum i Bryssel i dag.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Republiken Moldavien.

Anf. 10 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Här finns också rådsslutsatser som har lagts fram. Senaste gången vi hade rådsslutsatser om Moldavien var i februari 2016. Tyvärr haltar reformprocessen i Moldavien avsevärt. Det är anledningen till att detta nu återigen står på dagordningen.

Vi har varit drivande för att rådsslutsatserna framför allt ska innehålla tydliga budskap om strikt konditionalitet för det fortsatta stödet. Vi har också verkat för tydliga skrivningar om demokrati, mänskliga rättigheter och situationen för civilsamhället.

Vi är förstås mycket oroade över utvecklingen i Moldavien. Det är särintressen, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, som tar ett allt starkare grepp över ekonomin och samhället. Jag förstår att en del av er nyligen har varit på resa till Moldavien.

Det är viktigt att man visar att man omsätter reformplanerna till handling. Särskilt viktigt är det med rättssektorn, som måste reformeras för att garantera ett oberoende rättsväsen, liksom att fortsätta kampen mot korruption. Mediesektorn är också i behov av reform för att garantera yttrandefrihet och mångfald.

Vi fortsätter att tro på Moldaviens europeiska vägval. Vi kommer att fortsätta att verka för att EU ska ge stöd till reformarbetet i landet. Men vi måste förstås i både det politiska och ekonomiska stödet liksom i biståndet bilateralt och via EU ställa strikta krav på resultat i reformarbetet. Det är detta som menas med strikt konditionalitet. Det är också ett stöd till dem som ivrar för reform i Moldavien.

Sverige är så här långt den femte största biståndsgivaren i Moldavien. Sverige har ett långvarigt engagemang i landet, och vårt bilaterala bistånd uppgår till ungefär 100 miljoner kronor per år. Det gör oss också till en respekterad och trovärdig aktör. Just därför är det så viktigt att hålla på detta med konditionaliteten och att också styra biståndet till bestämda områden och organisationer för att undvika att korruptionen sprider sig.

Anf. 11 MARTIN KINNUNEN (SD):

Tack, ministern, för föredragningen! Sverigedemokraterna står naturligtvis bakom stödet till Moldavien vad gäller arbetet med mänskliga rättigheter, demokrati och korruption samt för en förbättrad situation i rättsväsendet. Däremot motsätter vi oss, som tidigare sagt, associationsavtal och att EU ska spendera pengar på olika typer av projekt, där vi ser att det saknas såväl substans som effekt av satsningarna. Vad gäller detta vill vi alltså anmäla avvikande mening.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna. Jag finner också att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Förutom den informella lunchen blir detta alltså en formell dagordningspunkt vid FAC. Det väntas inga rådsslutsatser den här gången.

Regeringen välkomnar – som vanligt, höll jag på att säga – ytterligare en diskussion om Mellanösternpolitiken. Det sker mot bakgrund av en negativ utveckling på marken och en instabilitet i hela regionen. Bosättningsexpansionen fortsätter. Den humanitära situationen i Gaza blir värre och värre. Det internationella samfundets engagemang för en tvåstatslösning behöver stärkas. EU har en viktig roll att spela och får kanske en allt större roll nu när det är mer osäkert hur USA kommer att agera.

Vi välkomnar att höga representanten har tagit på sig en mer aktiv roll för EU. Engagemanget måste bli ännu tydligare, men regionala aktörer är också viktiga i sammanhanget. Därför är det bra att de finns runt bordet under lunchen, så att vi kan höra vad de har att säga.

Vi kommer också att uttrycka oro över den fortsatt negativa utvecklingen på marken och USA:s beslut om minskat stöd till UNRWA, vilket vi menar är kontraproduktivt. Vi tycker heller inte att unilaterala åtgärder ska vidtas som föregriper slutstatusförhandlingar mellan Israel och Palestina, inklusive om flyktingfrågan om Jerusalem.

Vi kommer också att informera om den planerade ministerkonferensen om UNRWAS svåra finansiella situation. Den anordnar vi tillsammans med Jordanien och Egypten. Vi kommer att ha medverkan av både FN:s generalsekreterare och Mogherini. Den är planerad till den 15 mars.

Anf. 14 MARTIN KINNUNEN (SD):

Sverigedemokraterna välkomnar arbetet med att försöka nå en tvåstatslösning, men vi tycker att regeringen borde vara tydligare med att det ska ställas krav på båda parter. De palestinska grupperna måste vara beredda att erkänna Israel som en judisk stat, upphöra med terrorism och ta avstånd från antisemitism samtidigt som Israel måste vara bättre i arbetet med att förhindra sammandrabbningar mellan bosättare och palestinier på Västbanken.

Samtidigt måste omvärlden ge parterna utrymme att komma fram till varaktiga lösningar. Målsättningen för alla måste vara en långsiktig fredslösning, inte att vinna kortsiktiga politiska poänger genom att erkänna en stat som delvis styrs av en terrororganisation.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Venezuela.

Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den mycket oroande politiska, humanitära och ekonomiska utvecklingen i Venezuela har ju föranlett att detta land står på dagordningen för FAC på måndag. Det väntas inga rådsslutsatser nu.

I Venezuela utlystes ju presidentval till den 22 april inom ramen för en pågående dialog mellan regeringen och oppositionen i Santo Domingo.

Som alla här säkert har noterat har den humanitära situationen förvärrats dag för dag. EU beslutade den 13 november om restriktiva åtgärder mot Venezuela. Det motiverades av ett försämrat läge för rättsordningen, bristande respekt för mänskliga rättigheter och en urholkning av demokratin i landet. Ett embargo infördes mot vapen och annat materiel som kan användas i repressivt syfte. Vi slog också fast ett juridiskt ramverk för reseförbud och frysning av tillgångar.

Den 22 januari infördes riktade restriktiva åtgärder mot sju individer som uppfyllde kriterierna om att ha brutit mot demokratiska principer, rättsstatens principer eller ha begått övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Efter det sanktionsbeslutet förklarade Venezuela Spaniens ambassadör i Caracas persona non grata.

Vad som händer i Venezuela just nu är förstuds någonting som vi ser med stor oro på. Vi förespråkar att diskussionen om EU:s agerande framöver ska baseras på en långsiktig och hållbar ansats med utgångspunkt i en fredlig och förhandlad lösning, demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Vi måste också stödja regionala och internationella ansträngningar för att nå dithän.

Vi framhåller vikten av att EU verkar för humanitärt tillträde. Det är otroligt viktigt att kunna granska vad som händer på marken. Vi ser över möjligheterna att genom vårt kärnstöd till FN-organisationer bidra till den humanitära situationen i Venezuela när och om tillträde ges men också till den humanitära situationen i grannländerna. Detta gäller i hög grad Colombia till följd av den venezuelanska migrationen.

Vi välkomnar ett tyskt förslag om att rådsslutsatser ska tas fram med sikte på att de ska antas i mars. De kan klargöra EU:s förväntningar på demokratiska val, respekt för mänskliga rättigheter och humanitärt tillträde. Om man sedan ska utöka sanktionsbestämmelserna bör man först analysera effekterna av de nyligen beslutade sanktionerna och förutsättningarna för framsteg i dialogen mellan regering och opposition. Vi tänker oss att det bör anstå till efter valet. Det är alltid viktigt att titta på vilka de verkliga effekterna blir av de sanktioner som vi beslutar om.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då finns på rådsdagordningen bara kvar punkten 7, Övriga frågor. Finns det någonting där som utrikesministern önskar tillägga?

Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Det enda vi har fått information om är att Lettlands utrikesminister Edgars Rinkēvičs skulle vilja säga någonting för att informera om att den 8 februari beslutade Saeiman, Lettlands parlament, om en resolution om sanktioner mot alla som har med fallet Sergej Magnitskij att göra.

Vi får höra vad han säger om det. Uppenbarligen är resolutionen i linje med vad Europarådet har sagt och rekommendationer från Europaparlamentet. Man vill att EU ska ha ett större engagemang i situationer när det gäller mänskliga rättigheter i Ryssland. Jag försöker översätta det jag nu läser. De vill också att EU och Nato-länder ska anta den så kallade Magnitskijs lag.

Han vill helt enkelt väcka debatt om situationen i Ryssland. Det är väl en bra sak.

Anf. 19 ORDFÖRANDE:

Tack för informationen och ert deltagande i EU-nämndens sammanträde. Vi får önska utrikesministern och medarbetare en trevlig helg.

§ 2 Allmänna frågor
Statsrådet Ann Linde
Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 12 december 2017
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 27 februari 2018

Anf. 20 ORDFÖRANDE:

Välkommen, Ann Linde med medarbetare, till dagens EU-nämnds-sammanträde!

Först har vi en åiterrappport från möte i rådet den 12 december 2017. Är det något som statsrådet önskar tillägga?

Anf. 21 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Nej, jag har inget att tillägga utöver den skriftliga rapport som nämnden har tagit del av.

Anf. 22 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till rådsdagordningen, först dagordningspunkt 3, Presentation av det bulgariska ordförandeskapets prioriteringar.

Anf. 23 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Under denna dagordningspunkt kommer det nuvarande bulgariska ordförandeskapet att säga några ord om sina prioriteringar inför perioden 1 januari–30 juni i år. Detta är bara sedvanlig information och ingen diskussion förväntas.

Anf. 24 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Utkast till kommenterad dagordning för Europeiska rådets möte den 22–23 mars 2018 – diskussion.

Anf. 25 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! På mötet ska ett utkast till anoterad dagordning för Europeiska rådets möte den 22–23 mars presenteras. Nämnden har tagit del av utkastet.

Europeiska rådet förväntas att anta slutsatser på områden som är relevanta för jobb, tillväxt och konkurrenskraft och att förbereda toppmötet EU–västra Balkan i maj.

För det första ska inreklamningsstrategierna tas upp. Stats- och regeringscheferna väntas här bland annat behandla de olika initiativen på inreklamningsområdet, vilket regeringen välkomnar.

För det andra ska Europeiska rådet ge vägledning till medlemsländerna i genomförandet av och rapporteringen inom den europeiska terminen.

För det tredje står de sociala frågorna på dagordningen som en uppföljning av Europeiska rådets möte i december.

Vi har noterat att ett kommande förslag om arbetsmarknadsmyndighet nämns i den anoterade agendan. Jag vill lyfta fram detta eftersom vi vet att riksdagen tidigare har markerat emot inrättandet av en sådan myndighet

på EU-nivå. Jag vill därför förtydliga att regeringen kommer att noga analysera förslaget när det väl presenteras och i vanlig ordning återkomma till nämnden inför förhandlingar i rådet.

För det fjärde kan eventuellt även handelsfrågor komma att tas upp.

Europeiska rådet kan också komma att anta slutsatser om förberedelserna inför toppmötet om EU–västra Balkan, som ska hållas i Sofia den 17 maj i år.

Även frågor om yttre relationer kan bli aktuella, men vi har ännu ingen information om vad som kan komma upp på området.

Under den så kallade ledaragendan väntas beskattningsfrågor, särskilt kopplade till digitalisering, diskuteras. På detta område väntas inga slutsatser antas.

Det är fortfarande tidigt i processen. Som vanligt återkommer regeringen om regeringens ståndpunkter i sak vid samråden inför mötena i allmänna rådet och Europeiska rådet i mars.

Anf. 26 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Rättsstatens principer i Polen / artikel 7.1 i EU-fördraget – motiverat förslag.

Anf. 27 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Kommissionen avser vid mötet i allmänna rådet den 27 februari att ge en lägesrapport om rättsstatens principer i Polen och kommissionens motiverade förslag om att aktivera artikel 7.1 i EU-fördraget.

I det motiverade förslaget från den 20 december 2017 redogör kommissionen för sina farhågor avseende rättsstatens principer i Polen.

Kommissionen framhåller att de många lagändringar som antagits sedan hösten 2015 och deras kombinerade effekter utsätter det polska rättsväsendets oberoende och maktindelning i landet för allvarliga risker. Därför, menar kommissionen, finns det en klar risk för att Polen allvarligt åsidosätter rättsstatens principer som avses i artikel 2 i EU-fördraget. Kommissionen noterar även att man genomfört omfattande samtal med polska myndigheter sedan januari 2016, då situationen anses kontinuerligt ha försämrats.

Kommissionen har meddelat att man är beredd att ompröva sitt motiverade förslag om de polska myndigheterna skulle genomföra de efterfrågade åtgärderna inom en tre månaders tidsfrist, det vill säga före utgången av mars månad. En omprövning ska i sådana fall ske i nära samråd med Europaparlamentet och rådet. Vi vet att den polska regeringen sedan årsskiftet inlett samtal med kommissionen om rättsväsendet i Polen.

Vid rådsmötet nästa vecka kommer kommissionen att uppdatera medlemsstaterna om utvecklingen sedan det motiverade förslaget utfärdades den 20 december 2017. Om medlemsstaterna vid detta tillfälle kommenterar kommissionens redogörelse för utvecklingen i Polen avser jag att ta till orda eftersom frågan är så viktig.

EU:s värden utgör grunden för ett fungerande samarbete inom unionen och för det ömsesidiga förtroendet för varandras rättssystem och är avgörande för unionens möjligheter att utvecklas ekonomiskt och socialt.

Medlemsstaternas efterlevnad av de grundläggande värdena är också en förutsättning för att EU ska kunna agera med trovärdighet för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i andra delar av världen.

Regeringen anser att utvecklingen i Polen fortfarande är mycket oroande. Regeringen beklagar att dialogen mellan kommissionen och den polska regeringen, som pågått ett bra tag, hittills inte har lett till önskat resultat. Vi fortsätter att uppmana Polen att snarast beakta kommissionens rekommendationer.

Regeringen stöder kommissionens hantering av utvecklingen i Polen och har förtroende för kommissionens bedömning om att aktivera ett varningsförfarande enligt artikel 7.1 i EU-fördraget. Vi menar att det måste få konsekvenser när en medlemsstat brister i respekt för rättsstatens principer.

Inför förhandlingarna om nästa långtidsbudget driver regeringen därför bland annat frågan om konditionalitet. Regeringen tittar också tillsammans med andra medlemsstater på hur rådets dialog om rättsstatens principer kan stärkas.

Anf. 28 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet Linde så mycket för föredragningen.

Från moderat håll välkomnar vi en öppning för att låta EU använda ekonomiska sanktioner mot medlemsstater som inte lever upp till unionens grundläggande värden. Att regeringen nu driver frågan om konditionalitet, det vill säga att villkora stöd i förhandlingarna om EU:s nästa långtidsbudget, ligger väl i linje med vad vi moderater har ansett ganska länge.

Jag välkomnar från mitt partis sida mycket av det som Ann Linde sa här. Men vi som satt i EU-nämnden här i onsdags hörde statssekreterare Hans Dahlgren, som gjorde tydligt att det inte lär blir enkelt att få med alla medlemsstater på att bygga in den här typen av villkor i EU-budgeten, för som alla vet här i rummet krävs det ju enhällighet för varje del i långtidsbudgeten. För att illustrera vilka svårigheter som väntar hänvisade Dahlgren till ett samtal som han haft med sin ungerska kollega för ett halvår sedan. Där hade Dahlgren fört konditionaliteten på tal och mötts av reaktionen: Du menar utpressning?

Som sagt välkomnar vi moderater att regeringen nu driver frågan om konditionalitet. Men samtidigt, om vi nu ska tala klarspråk: Varför skulle Polen eller Ungern gå med på att öppna för användandet av ekonomiska sanktioner när de så uppenbart är riktade som påtryckningar mot Polen, till exempel? Jag tror knappast att regeringen själv tror att Polen skulle rösta ja till det.

Om EU menar allvar med att använda ekonomiska sanktioner mot medlemsstater som bryter mot demokrati, rättsprinciper och mänskliga rättigheter får det nog ske inom ramen för en ordning där ett fåtal medlemsstater inte kan lägga in sina veton.

Som jag har tagit upp i en skriftlig fråga till statsrådet och vid en frågestund i kammaren med statsministern beslutar rådet årligen om ändringsbudgetar inom ramen för EU:s flerårsbudget, och dessa beslut fattas med kvalificerad majoritet. Det betyder att rådet i samråd med kommissionen och parlamentet redan i ändringsbudgetarna för nästa och kommande år,

det vill säga parallellt med de pågående förhandlingarna om långtidsbudgeten, skulle kunna besluta att hålla inne en del av EU-bidragen till Polen och andra länder som inte lever upp till EU:s grundläggande värden.

Nu undrar jag: Hur ställer sig statsrådet till det resonemanget? Skulle det kunna vara ett alternativ att diskutera detta med ministerkollegorna, om förhandlingarna att bygga in konditionalitet i långtidsbudgeten fullständigt skulle köra fast på grund av Polens motstånd?

Anf. 29 BIRGITTA OHLSSON (L):

Herr ordförande! Jag vill också understryka vikten av att vi nog alla förväntar oss att Sverige har en skarp och tydlig roll och att Sverige eventuellt förväntas att uttala sig på mötet. Vi förväntar oss att man också gör det.

Polen tänjer ju mycket på gränserna. Det har man kunnat göra därför att det inte har varit ett tillräckligt starkt motstånd tidigare. Det är viktigt att processen pågår. Sedan kan man diskutera hur strategiskt det är att öppna upp andra olika scenarier i det här läget. Det som Maria Abrahamsson tog upp är väldigt viktigt, att man verkligen undersöker alla möjligheter som finns för att sätta dit Polen.

Jag kom hem från Polen i måndags. När man lyssnar på exempelvis ordföranden för högsta domstolen i Polen, Małgorzata Gersdorf, säger hon att hon upplever att landet har sina sista månader med oberoende domstolar, vilket är fullkomligt vidrigt. Hon är skräckslagen inför situationen.

Agerar inte EU nu, då finns det inte mycket man kan göra för att stoppa detta. Man måste ha en skarp roll, så därför är det viktigt att Sverige uttalar sig på mötet.

Anf. 30 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag välkomnar både Maria Abrahamssons och Birgitta Ohlssons engagemang i detta.

Maria Abrahamsson frågade om konditionalitet. Det är en fråga som Sverige har drivit sedan länge. När vi började att ta upp den frågan i EU-kretsen hade vi väldigt lite stöd. Nu kan jag konstatera att det är många länder som har anslutit sig till den här positionen. På ett internt möte, bara med ministrarna, anslöt sig även länder som man inte skulle tro – jag säger bara så mycket – till kravet, bara det är transparenta regler.

Problemet med ändringsbudgeten är att man inte får ändra på reglerna, utan man får bara ändra olika summor. Men jag tycker ändå att det naturligtvis är välkommet med olika inspel där man kan se om det finns möjligheter. Men om jag har förstått det rätt kan det bli mycket svårt. Men självklart ska vi titta på alla idéer som kommer upp. Den här frågan är ju oerhört viktig.

Jag tackar för Birgitta Ohlssons uppmaning att uttala sig på mötet. Det vill jag verkligen göra, och det har gjort på alla möten, även om det i efterhand har mött kritik. När det gäller att Polen nu talar med andra länder hade jag förra veckan samtal med min tyska och min franska EU-ministerkollega. Vi kunde då konstatera att Polen nu är mycket aktivt för att få ihop de sex röster som krävs för att stoppa kommissionens förslag. Det räcker med att de har sex röster medan vi måste ha 22 röster för att det ska bli

genomfört. Från vår synpunkt sett finns det en risk för att Polen kan få sex röster. Det är jag orolig för.

Vi från vår sida försöker naturligtvis att hävda hur viktigt detta är. Det kan också betyda att man kanske drar ut på det för att inte hamna i en situation där sex länder sätter stopp för oss. Då kan vi inte fortsätta med processen. Det kan då vara bättre att se hur vi ska gå vidare.

Nummer ett är ju att Polen ändrar sig. Det är alltså nummer ett att man följer rekommendationerna. Det är viktigare än att vi får ett uttalande från råden. Det är en mycket oroande situation i Polen, precis som Birgitta Ohlsson säger.

Jag uppfattar det som att vi har samma uppfattning som en majoritet av nämnden om hur man ska hantera detta. Men jag vill ändå säga att det här inte är lätt. Det är inte alls säkert att vi kommer att nå framgång i detta.

Anf. 31 MARTIN KINNUNEN (SD):

Tack, ministern, för föredragningen!

Sverigedemokraterna vill anmäla en avvikande mening. Vi betraktar detta som nationella angelägenheter som Polen har röstat igenom inom ramen för sitt eget demokratiska system. Vi tycker inte att man ska gå vidare med ett varningsförfarande, och vi säger nej till ekonomiska sanktioner.

Det här öppnar också för ett prejudikat där EU i framtiden skulle kunna ha synpunkter på vårt rättssystem som nyligen har rankats lågt när det gäller oberoende på grund av avsaknad av konstitutionsdomstol och att det är regeringen som utser domare. Nu håller jag inte med om just den kritiken, men i teorin öppnar det här för farliga prejudikat. Vi måste respektera ländernas demokratiska system.

Anf. 32 JOHAN HEDIN (C):

Herr ordförande! Det här är ingen debatt, så vi kan lämna det utan kommentarer.

Sverige är med i en förening, en sammanslutning, där vi har kommit överens om några grundläggande principer för hur rättsstaten ska fungera. Sedan finns det några som tycker att man inte ska reagera när rättsstatens principer, anständighetens viktigaste bastion, är satt under press.

Mitt stöd till regeringen för att jobba med den här frågan är solklart. Jag instämmer i det som Maria Abrahamsson och Birgitta Ohlsson ger uttryck för.

Om man inte kommer någon vart med konditionaliteten, vilken möjligheter finns det egentligen i varningsförfarandet enligt artikel 7? Winston Churchill lär ha sagt att i en förhandling ska man vara väldigt vänlig, men man ska bära på en stor påk. Finns det några stora påkar i artikel 7?

Anf. 33 Statsrådet ANN LINDE (S):

Först noterar jag Sverigedemokraternas avvikande mening.

När det gäller Johan Hedin har vi gått från att bara jobba med artikel 7 till att komma fram till konditionalitet. Det fanns ju inte alls med i diskussionen från början. Den diskussionen är i så fall det som skulle motsvara påken.

Det har varit lite förvirrat i debatten, men det som är på agendan nu är artikel 7.1. Det innebär att rådet uttalar skarp kritik mot ett land som en politisk markering. Man uppmanar då landet att följa kommissionens förslag, men det finns inga sanktioner. Sanktioner finns bara i artikel 7.2-förfarandet. I 7.2-förfarandet krävs det enhällighet medan det i 7.1-förfarandet krävs kvalificerad majoritet.

Det finns en möjlighet att få igenom 7.1, men både jag och andra gör bedömningen att det inte går att få igenom 7.2 Det går inte. Ungern har redan sagt det. Enligt 7.2 kan man dra in rösträtt och direkt införa ekonomiska sanktioner utan att det kopplas till budgeten. Den möjligheten verkar inte att finnas, för då måste man ha enhällighet. Här är det diskussionen om konditionalitet som är det viktiga.

Om ett helt ministerråd gör en politisk markering mot ett annat land är det naturligtvis starkt att uppmana landet att följa kommissionens rekommendationer. Det har ju förts en diskussion från Polen att detta skulle vara en personlig vendetta från kommissionär Timmermans. När då kommissionen enhälligt ställde sig bakom Timmermans, ja, då var det Polen som använde ungefär samma argument som Sverigedemokraterna, att man ska strunta i detta därför att det inte är viktigt. Nu uttalar sig rådet på mötena med stor majoritet till stöd för kommissionen. Det har varit som ett trappsteg här.

Vi får se hur det blir på mötet i slutet av mars. Nu ska vi få en lägesbedömning. Polen har börjat att diskutera med kommissionen. Man har vägrat att diskutera ända fram till nu när man märker att det är allvar.

Anf. 34 ARON MODIG (KD):

Herr ordförande! Från min och Kristdemokraternas sida vill jag bara instämma i det som har framförts från mina allianskollegor och från regeringen när det gäller oro över utvecklingen i Polen. Jag välkomnar att EU-ministern kommer att engagera sig i frågan på rådsmötet och att regeringen i processen och diskussionerna om den kommande långtidsbudgeten driver frågan om konditionalitet.

Jag har inga ytterligare frågor än dem som redan har framförts här i nämnden.

Anf. 35 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Jag backar tillbaka till statsrådets svar på mitt förslag att använda sig av ändringsbudgeten. Statsrådet pekade då på svårigheter att använda ändringsbudgeten med hänvisning till att i den behandlas bara ändrade summor. Det är möjligt att jag tänker helt fel nu, men för mig handlar en ekonomisk sanktion mot Polen om att dra in stöd. Man ändrar alltså summan i ändringsbudgeten.

Jag vet inte om jag har missuppfattat allt, men jag vill gärna ha ett klarläggande här. Är det så att man i ändringsbudgeten bara kan höja EU-stöd, eller kan man också minska på dessa stöd? Det jag är ute efter handlar om att man kan – om jag får använda uttrycket – strypa lite EU-stöd till Polen. Det är väl också det som konditionaliteten syftar till, förstår jag. Statsrådet ger ganska tydliga signaler om att det verkar rätt utsiktslöst att få igenom detta just med hänvisning till kravet på enhällighet.

Avslutningsvis vill jag säga något om sanktionssystem som inte uppfattas som hot, eftersom de inte innebär något hot då de inte går att

genomföra. Såväl inom svensk straffrätt som inom europeisk sanktionspolitik ska man akta sig för att använda sig av den typen av tomma hot som ens motståndare kan skratta och flina åt. Man gör sig lite löjlig om man brister i respekt gentemot dem som man vill värna och skydda.

Jag förstår att man nu ska fortsätta med samarbetet inom EU och låta kommissionen jobba med att få Polen på bättre tankar. Allt detta förstår jag, och jag hoppas lika mycket på det som statsrådet gör. Samtidigt ser jag också en fara i att vi aldrig kommer att nå dit. Då måste vi ha beredskap för det.

Anf. 36 JENS HOLM (V):

Jag vill också säga att vi delar regeringens och andras inlägg här om situationen i Polen som vi också tycker är förfärlig. Det måste ageras med kraft mot Polen.

Det spår som regeringen, EU och det som Moderaterna och Maria Abrahamsson har tagit upp om ändringsbudgeten är bra. Jag skulle vilja höra ett lite mer utförligt svar från ministern, för att jag tycker att det är intressant. Det är förvisso och okonventionellt spår att slå in på.

Tanken med att ändra i budgeten är att det ska vara fråga om extraordinaära händelser. Det här får väl betraktas som någonting sådant. Jag kan inte se att det skulle vara omöjligt även om det är väldigt okonventionellt.

Anf. 37 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag tackar för stödet från Kristdemokraterna och Vänsterpartiet för hur vi ska agera. Jag känner att det finns ett starkt önskemål om att vi ska vara väldigt aktiva i den här frågan.

När det gäller Maria Abrahamssons förslag ska Sofia Kamps få tala lite om teknikaliteterna. Men jag ser ändå att kan det kan vara något som vi kan ta med oss tillbaka och titta på.

Anf. 38 Kanslirådet SOFIA KAMPS:

Ändringsbudgeten är förvisso Finansdepartementets ansvar. MFF ligger i Statsrådsberedningen. Men fördelningen, alltså hur man fördelar summorna till olika medlemsstater och till olika politikområden tas i MFF-förslaget i den så kallade MFF-förordningen, som antas med enhällighet.

I ändringsbudgeten kan man egentligen använda den flexibilitet som man bestämmer i MFF-förordningen och fördela summor, dra ned och så vidare. Men själva den grundläggande fördelningen ligger i MFF-förordningen.

Det som kommissionen tittar på nu när det gäller konditionalitet är framför allt att det ska vara någonting som gäller i alla delar av EU:s budget, det vill säga inte bara sammanhållningspolitiken utan runt om i alla delar av EU:s budget. Om det går igenom kommer det i så fall att återfinnas i alla sektorslagstiftningar och förmodligen någon övergripande kapp i MFF-förordningen.

Vi tar med oss förslaget, men det är nog tekniskt ganska svårt att genomföra det.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar att det finns en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna men att det i övrigt finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning.

Kvar på denna dagordning finns Övriga frågor. Det finns inget i text. Finns det något som statsrådet önskar tillägga?

Anf. 40 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, det finns inga övriga frågor, herr ordförande.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för det.

§ 3 Allmänna frågor (art. 50)

Statsrådet Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor art. 50 den 29 januari 2018

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor art. 50 den 27 februari 2018

Anf. 42 ORDFÖRANDE:

Vi går vidare till mötet i Europeiska unionens råd för allmänna frågor, artikel 50.

Där har vi en återrapport från mötet i rådet den 29 januari. Finns det något som statsrådet Linde önskar tillägga?

Anf. 43 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Jag har ingenting att tillägga utöver den rapport som riksdagen har fått del av.

Anf. 44 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare. Då kommer först dagordningspunkt 3, Förhandlingar med anledning av Förenade kungarikets anmälan i enlighet med artikel 50 i EU-fördraget.

Anf. 45 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Allmänna rådet ska i artikel 50-format, det vill säga de 27 länderna, diskutera läget i brexitförhandlingarna på basis av den redogörelse som EU:s chefsförhandlare Michel Barnier kommer att ge.

Det förhandlingsarbete som pågår handlar för det första om att slutföra förhandlingarna om det som behandlas i den första etappen, dels de tre centrala utträdesfrågorna – medborgarnas rättigheter, gränsen mot Irland och den ekonomiska uppgörelsen – dels det som vi kallar för övriga separationsfrågor.

Dessa delar ska också överföras till en rättslig text som är utkastet till själva avtalet. Ett sådant utkast har kommissionen utlovat till slutet av februari.

Mest akut handlar förhandlingarna om övergångsperioden. Där har vi på båda sidor ett gemensamt och starkt intresse att få på plats en principöverenskommelse som innebär att signalen blir tydlig till alla berörda att vi slipper en stor förändring redan den 29 mars nästa år. Det handlar i princip om att de nuvarande förhållandena ska löpa åtminstone fram till slutet av 2020. Det är angeläget, och vi hoppas att förhandlingarna går framåt.

Det stora som sedan ligger framför oss gäller ramar och villkor för den framtida förbindelsen med Storbritannien. Överläggningarna mellan parterna om detta ska börja så snart Europeiska rådet nu i mars har antagit riktlinjer för EU:s deltagande. Det finns ännu inget utkast.

Som jag har berättat tidigare här har vi på EU-sidan förberett oss för framtidsdiskussionen genom en serie expertseminarier i den särskilda arbetsgruppen. Det handlar om allt från transporter och fiske till handelsrelationer och samarbete i säkerhets- och försvarsfrågor.

En svårighet i förberedelserna för den framåtblickande diskussionen har varit att den brittiska regeringen inte har varit särskilt konkret med hur man vill se det framtida samarbetet med EU. Nämndens ledamöter minns säkert att Europeiska rådet i december i den senaste omgångens riktlinjer uppmanade briterna att komma med tydliga inspel.

Avsaknaden av brittisk tydlighet innebär att vi på EU-sidan får en väldigt statisk diskussion om hur samarbetet kan utformas. Det handlar mycket om viktiga principer och mindre om konkreta lösningar. Den inre marknadens, odelbarhet och andra principer är naturligtvis väsentliga utgångspunkter, men principerna måste tillämpas i verkligheten i förhållande till konkreta förslag till lösningar. Det är i en sådan process och med tillämpningen av sunt förnuft som ett bra resultat kan växa fram.

Från regeringens sida är vi även i fortsättningen angelägna om att bidra till en så positiv och öppen förhandling som möjligt. Sverige och EU har inte råd med ett sämre brexit än nödvändigt. Vår framtida relation med Storbritannien ska bli så bra som möjligt givet valen som Storbritannien gjort och gör, och från dessa för nämndens ledamöter välkända utgångspunkter avser jag att delta i diskussionen med allmänna rådet.

Slutligen vill jag uppmärksamma nämndens ledamöter på den utredning som Kommerskollegium gjort om vilka de svenska intressena är i förhandlingarna. Sammanfattningen är väl värd att läsa. Hela utredningen är på 260 sidor, så den kanske inte alla hinner läsa.

Detta är ett av nio regeringsbeslut om utredningar för att förbereda Sverige för brexit som nu blir ett viktigt underlag när vi ska arbeta fram den svenska positionen.

Anf. 46 HANS ROTHENBERG (M):

Tack för föredragningen! Vid ett möte nyligen nämnde statsrådet att Sverige drivit på att Storbritannien skulle få ett egendesignat framtida avtal med EU. Vad jag förstår har detta inte varit föremål för förankring med EU-nämnden eller utskott.

Jag skulle vilja höra vad statusen är för regeringens ambitioner åt det hållet?

Anf. 47 LAWEN REDAR (S):

En fråga till statsrådet på samma spår men det omvända: Det verkar ju vara så att man i Storbritannien själv har en intern diskussion om hard brexit eller soft brexit, och jag är nyfiken på hur man själv behandlar den här frågan. Vad finns det för förslag, och vad är det man håller på att utveckla i debatten? Har man ens en egen uppfattning om hur pass hårt man vill gå in i det här? Såvitt jag förstår har det från Storbritanniens sida över huvud taget inte funnits något vägskäl för att gå in i den norska lösningen eller någonting annat, utan man vill de facto själva hitta en brittisk lösning för den här hanteringen.

Min fråga är: Vilken typ av inriktning verkar Storbritannien själv komma till EU med? Är det en hard brexit, eller är det en soft brexit? Vad är det man själv agerar för?

Anf. 48 Statsrådet ANN LINDE (S):

Hans Rothenberg frågar varför vi pratar om ett särskilt avtal med Storbritannien och vilket stöd vi har för det. Jag har vid åtskilliga tillfällen

i EU-nämnden sagt att Sverige verkar för ett så brett och djupt avtal med Storbritannien som möjligt, och det har jag fått stöd för. Jag har också sagt att vi helst vill ha en lösning som liknar Norges lösning. Det har dock Storbritannien definitivt sagt nej till.

Det man har sagt från flera EU-länder och från EU:s förhandlare är att alternativet till en lösning som Norges är en Kanadalösning. En Kanadalösning skulle vara tvärtemot det som jag har fått stöd för, nämligen ett brett och djupt avtal med Storbritannien. Det skulle vara ett tunt avtal, ett avtal som absolut inte tillgodoser Sveriges intressen, vilket man bland annat kan läsa bra i den här rapporten som kom i går.

Det skulle vara olyckligt för Sverige om vi får ett sådant avtal. Därför har jag sagt att vi måste ha ett avtal som är så brett och så omfattande som möjligt, och jag uppfattar att jag har fått stöd för detta i EU-nämnden.

Naturligtvis finns det ännu inte någonting hur framtida riktlinjerna ska se ut, eftersom det inte finns sådana förslag ännu. Vi kommer tillbaka till det.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det skulle vara som i utredningen från Kommerskollegium, alltså att man utgår från ett avtal där ett land inte har något samarbete med EU, och sedan lägger man på en del. Men vi måste ju utgå från ett avtal där Storbritannien *är* med i EU, och sedan lämnar EU. Då har man ju redan mycket gjort som man kan utgå ifrån, i stället för att ta bort allt det som man varit med om i 40 år.

Att få ett så bra avtal för Sverige som möjligt måste vara utgångspunkten, och den principen uppfattar jag att jag har fått EU-nämndens stöd för.

När det gäller Lawen Redars fråga om vad de själva tycker skulle ingen vara gladare än jag om jag visste vad de tycker. Problemet är ju att det kommer så olika signaler. Nu har den brittiska regeringen satt igång ett antal brexittal, som de säger, det vill säga de olika ministrarna håller tal om brexit.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Däremot kan man säga att det har kommit lite tydligare svar när det gäller övergångsarrangemangen, och det är bland annat att man vill se en möjlighet till förlängning. Nu är det ju till den 31 december 2020 från den 31 mars, alltså 19 månader. Vän av ordning kan då undra varför det inte är två år, men det är ju för att den nya MFF:en startar den 1 januari 2021, och om man skulle gå in i den MFF:en måste man också förhandla om vad Storbritanniens bidrag till detta blir. Det är ju oerhört komplicerat.

Vi hoppas nu på att det kommer mer. I går var de på Chequers – brittiska Harpsund – och skulle försöka mejsla ut någonting. Det har inte kommit någonting som vi känner till ännu, men i den bästa av världar kan det ju vara så att de lyckades få en enig linje. Då får vi förhålla oss till det.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådet (art. 50) (den 22 eller 23 mars 2018).

Anf. 50 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Allmänna rådet kommer också att inleda de formella förberedelserna av Europeiska rådets möte i artikel 50-format den 22 eller 23 mars.

Stats- och regeringscheferna kommer i mars att ha anledning att diskutera hur långt förhandlingarna av utträdesavtalet har kommit och anta riktlinjer för de kommande överläggningarna om ramar och villkor för EU:s och Storbritanniens framtida förbindelser.

Allmänna rådet förväntas inte ha någon diskussion under denna punkt utan bara notera den annoterade dagordningen för marstoppmötet.

Anf. 51 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen. På dagordningen finns punkten Övriga frågor men inga texter under. Finns det något som statsrådet önskar tillägga? Finner inte så.

Vi tackar statsrådet Linde med medarbetare för deras medverkan vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar er en trevlig helg!

Anf. 52 Statsrådet ANN LINDE (S):

Tack, herr ordförande! Jag önskar också alla nämndens ledamöter en trevlig helg!

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	3
Anf. 11 MARTIN KINNUNEN (SD)	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	4
Anf. 14 MARTIN KINNUNEN (SD)	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	4
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	6

§ 2 Allmänna frågor

.....	7
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 21 Statsrådet ANN LINDE (S).....	7
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 23 Statsrådet ANN LINDE (S).....	7
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 25 Statsrådet ANN LINDE (S).....	7
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 27 Statsrådet ANN LINDE (S).....	8
Anf. 28 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	9
Anf. 29 BIRGITTA OHLSSON (L).....	10
Anf. 30 Statsrådet ANN LINDE (S).....	10
Anf. 31 MARTIN KINNUNEN (SD)	11
Anf. 32 JOHAN HEDIN (C).....	11
Anf. 33 Statsrådet ANN LINDE (S).....	11
Anf. 34 ARON MODIG (KD).....	12
Anf. 35 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	12
Anf. 36 JENS HOLM (V)	13
Anf. 37 Statsrådet ANN LINDE (S).....	13
Anf. 38 Kanslirådet SOFIA KAMPS	13
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 40 Statsrådet ANN LINDE (S).....	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	14

§ 3 Allmänna frågor (art. 50)

.....	15
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	15

Anf. 43	Statsrådet ANN LINDE (S)	15
Anf. 44	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 45	Statsrådet ANN LINDE (S)	15
Anf. 46	HANS ROTHENBERG (M)	16
Anf. 47	LAWEN REDAR (S)	16
Anf. 48	Statsrådet ANN LINDE (S)	16
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 50	Statsrådet ANN LINDE (S)	18
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 52	Statsrådet ANN LINDE (S)	18

